

PRAKTISCHE HANDVATTEN OM STUDENTEN MET AUTISME TE ONDERSTEUNEN

Isabelle Vloeberghs

Ruth De Pau

Dienst Studieadvies en Studentenbegeleiding

ECHO Lunchsessie

VANDAAG:

1. Kenmerken en oorzaken Autismespectrumstoornis
2. Hoe ondersteunen we als universiteit?
3. Enkele praktische handvatten

FILM: STUDENTEN AAN HET WOORD

Film 'Geprikkeld om te weten'.

Bron: Arteveldehogeschool ism Ugent.

<http://www.studerenmetautisme.be/site/documentaire-nederlands-gesproken/>

11:17-15:40

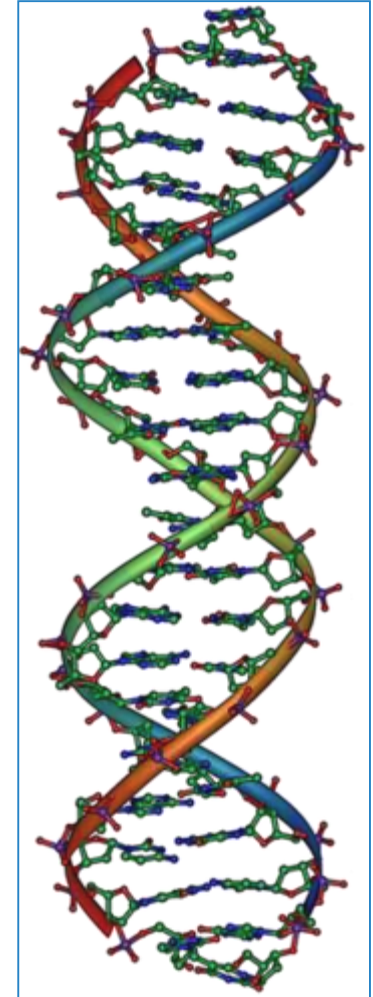
VRAAG :Klopt dit met mijn beeld van studenten met een autismspectrumstoornis?

1. KENMERKEN EN OORZAKEN AUTISMESPECTRUMSTOORNIS

AUTISME = ONTWIKKELINGSSTOORNIS

Oorzaak:

- >niet geheel duidelijk
- >wel genetisch bepaald

Andere hersenontwikkeling van voor de geboorte

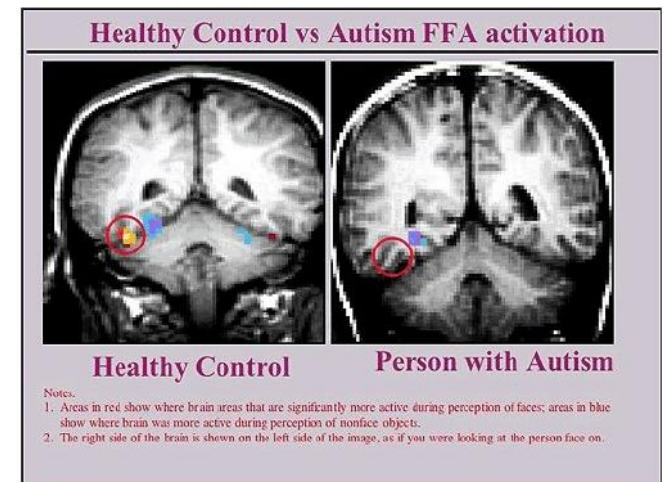
Andere neurocognitieve functies

=>Aantal specifieke kenmerken

=>Geen invloed op intellectuele capaciteiten

Hersenactiviteit bij “normaal” persoon en persoon met autisme, terwijl ze een gezicht zien

Er is dus echt een andere hersenactiviteit aantoonbaar

KENMERKEN

I.1.Beperkingen in SOCIALE INTERACTIE

=begrijpen van en inleven in sociale situaties

- >Inschatten wat anderen willen
- >Starten en volhouden van conversaties
- >Moeilijk afstemmen op sociale eisen
- >Zich terugtrekken/afwachten
- >Weinig oogcontact maken
- >Moeilijk kunnen delen van gevoelens/interesses...->Andere emotieverwerking

I.2. Beperkingen in COMMUNICATIE

=veel misverstanden bij ontvangen en zenden van boodschappen

->Letterlijk nemen

->Problemen bij het begrijpen en gebruiken van non-verbale
communicatie (oogcontact, lichaamshouding, gebaren)

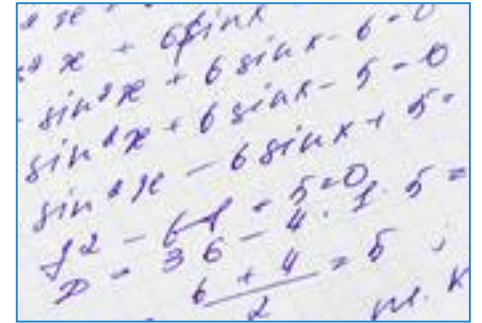
->Veel/weinig praten

II. Beperkte, repititieve patronen van gedrag, interesses of activiteiten

=rigiditeit, routines en vaste regels, beperkte interesses/verbeelding

- >Heel hard geïnteresseerd zijn in 1 topic
- >Vaste structuur/vasthouden aan routines
- >Voorspelbaarheid
- >'weerstand' tegen verandering
- >Beperkte interesses en verbeelding
- >Focus op details

Handwritten mathematical work showing trigonometric equations and a calculation:

$$\begin{aligned} \sin^2 x + 6 \sin x - 6 &= 0 \\ \sin^2 x + 6 \sin x - 5 &= 0 \\ \sin^2 x + 6 \sin x + 5 &= 0 \\ \sin^2 x - 6 \sin x + 5 &= 0 \\ f(x) = 6x - 5 = 0 & \cdot 5 = \\ p = 36 - 4 \cdot 1 \cdot 5 &= \\ p = 36 - 20 = 16 & \\ \sqrt{p} = \sqrt{16} = 4 & \end{aligned}$$

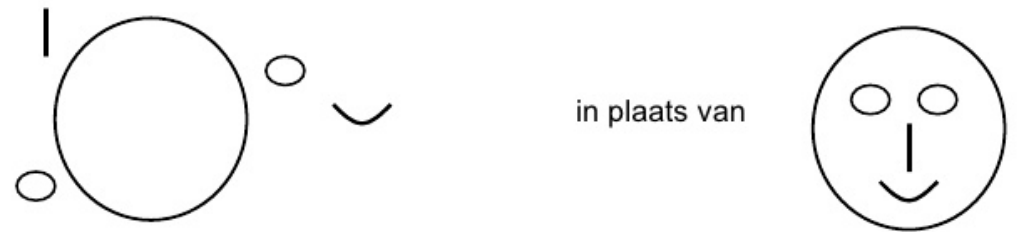
ACHTERLIGGENDE MECHANISMEN

Gebrekkige “Theory of mind”

Onvermogen om zich in te leven in anderen

Zwakke centrale coherentie

Onvermogen om samenhang te zien

Executieve functioning theory

Problemen met organiseren en plannen

-> Geen eensluitende theorie: wel verschillende neurocognitieve processen aan de basis.

Autismespectrum

=> ANDERE MANIER VAN INFORMATIEVERWERKING

Informatievoorziening in de hersenen

- Normaal:

waarnemen → verwerken → versturen

- Autisme:

waarnemen → verwerken → versturen

CONCLUSIE:

->Andere georganiseerde en functionerende hersenen

->Andere manier van informatieverwerking

->Beperkingen op

° Sociale interactie

° Communicatie

° Beperkte soepelheid en interesses

STERKTES

- Goed geheugen
- Grote nauwgezetheid en toewijding
- Sterke focus om zich in zaken te verdiepen
- Analytische kijk en objectiviteit
- Sterk ontwikkeld waarnemingsvermogen (oog voor detail)

2.HOE ONDERSTEUNEN WE ALS UNIVERSITEIT?

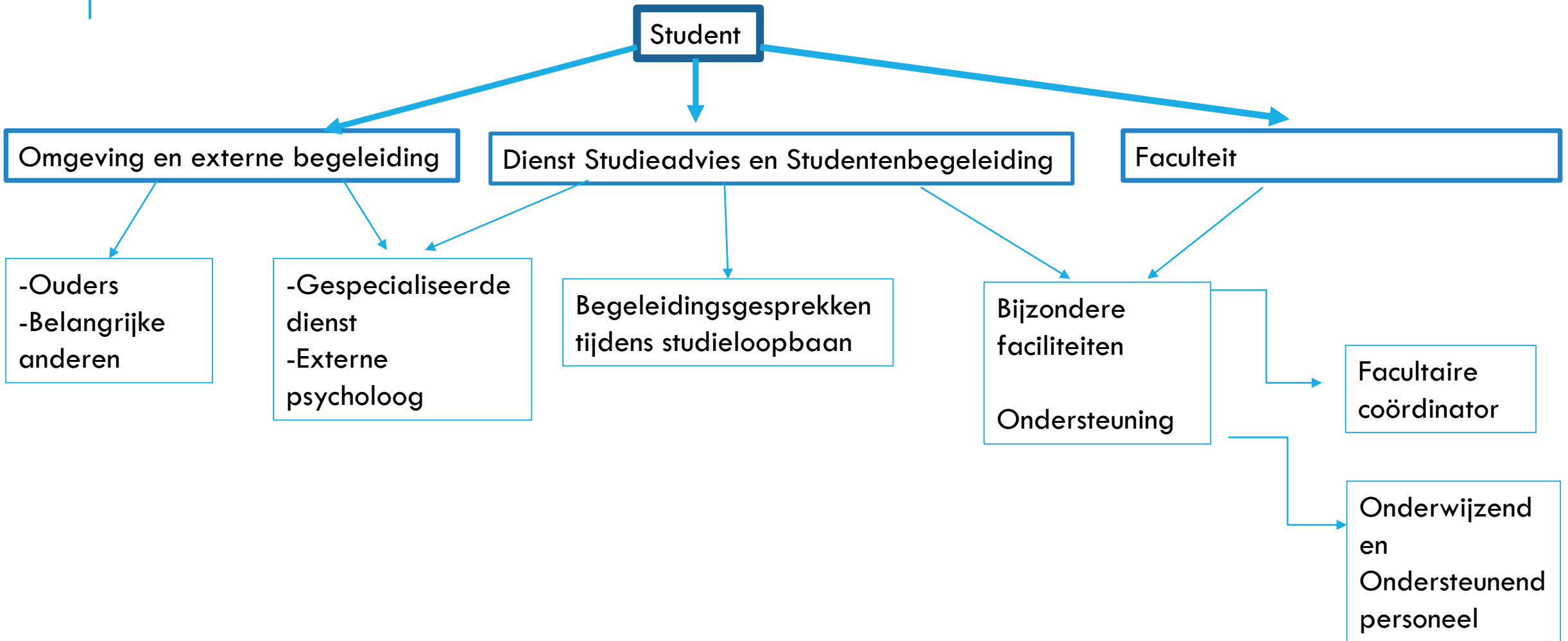
FILM:DOCENT AAN HET WOORD

Film: 'Docent aan het woord'

Minuut 8:28 tot 10:30

<https://www.uantwerpen.be/nl/onderwijs/studerenuantwerpen/studeren-met-een-functiebeperking/>

HOE ONDERSTEUNEN WE ALS UNIVERSITEIT?

STUDEREN MET AUTISME

- > Studenten met autisme-> Vaak door intelligentie heel wat manieren gevonden om te 'copen', om ev. 'anders zijn' te compenseren.
- > Vaak reeds hele weg afgelegd. Al dan niet met ondersteuning?
- > Evolutie mogelijk
- > Ondersteuning nodig

TIPS VOOR DOCENTEN

Algemeen

- Duidelijkheid en concreet in verwachtingen (herhalen). Wat kan/wat niet?
- Maak communicatie kleiner/compact.
- Open houding en begrip:
  - Aanspreekbaarheid
  - Begrip voor andere manier van informatie verwerken/ communiceren. (vb. weinig oogcontact/persoonlijke ruimte)
- >Bespreek vragen en irritaties
  - Overleg met student->vaak zelf met creatieve oplossingen
  - Overleg met studentenbegeleider
- >Kijk voorbij ASS

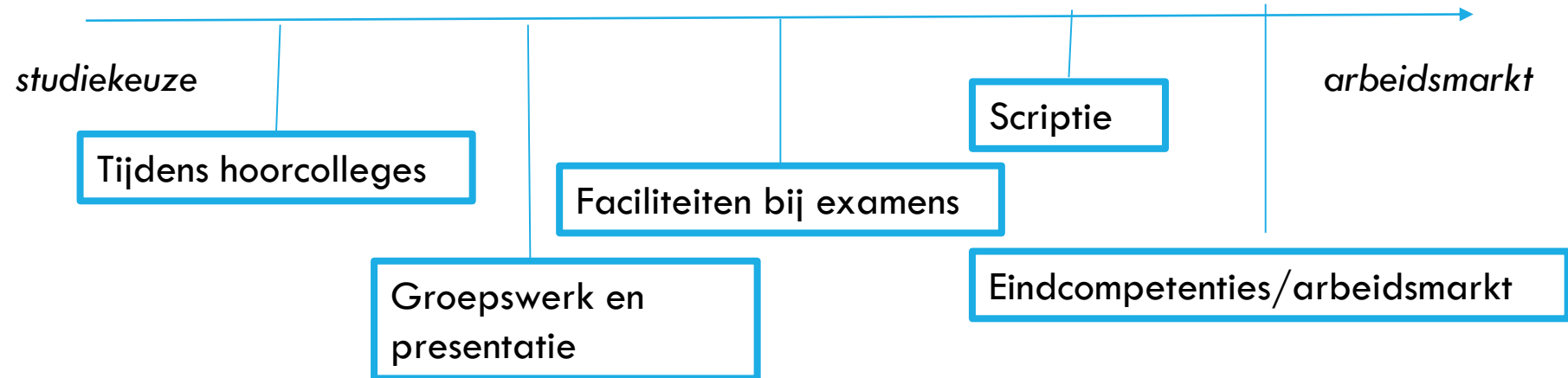
3. ENKELE PRAKTISCHE HANDVATTEN

Verder studeren met autisme

Praktische handvatten voor studenten,
docenten en begeleiders in het hoger onderwijs

ISABELLE VLOEBERGHES - RUTH DE PAU
Dienst voor Studieadvies en Studentenbegeleiding
Departement Sociale, Culturele en Studentgerichte Diensten

EINDCOMPETENTIES

- > Faculteit formuleert
- > Concreet en helder (uitdaging door ass)

- > Kan student dit niet/nu nog niet?
- > Kan student dit een aantal keer/500 keer? (~stress)
- > Redelijkheid

- > Arbeidsmarkt (flexibel, vlot, creatief, teamplayer,...)
- > Rol als Universiteit (succeservaring=stijgen zelfvertrouwen)

GROEPSWERK EN PRESENTATIES

PRESENTATIES

- >Verduidelijking moeilijkheden
- >Coping faalt door extra stress en spanning? -
  - >even laten bezinken/pauze nemen.
- >Soms opbouwen?
(bv. eerst voor docent alleen, dan voor kleine groep studenten, intussen training presenteren volgen om vertrouwen te vergroten, dan voor grotere groep presenteren)

GROEPSWERK

- >Kiezen groepsgenoten (ev. Zelf als docent verdelen)
- >Opdracht/verwachtingen duidelijk (liefst schriftelijk)
- >Eventueel deelopdrachten
- >Tussentijdse deadlines
- >Tussentijdse feedbackmomenten. (Hoe kunnen groepsgenoten met elkaar evalueren)
- >Checklist voor zelfevaluatie.

SCRIPTIE

- > Bewust zijn van problemen én sterke punten van deze student
- > Helpen om informatie, literatuur, thema's af te bakenen en om het verzamel- en schrijfproces te organiseren
- > Extra begeleiding aanraden voor planning en opvolging (faalangst, uitstellen,...)
- > Probleem vaak: misverstanden in de (mail)communicatie --- voorkomen door bvb tweewekelijkse afspraak
- > Duidelijke afspraken, extra feedback, verwachtingen en eisen helder maken, checken van begrip student (zowel praktisch als inhoudelijk)!

EXAMENFACILITEITEN

Vb. *Mondelinge toelichting:*

- Organisatie
  - Tijd voorzien na het examen om samen te zitten?
  - Student vroeger laten komen en samen overleggen of hij/zij elke vraag begrijpt
  - Student hand laten opsteken en langs gaan?
- Overleg en communicatie op voorhand met student hoe dit zal verlopen tijdens examen.

Andere:

-> *Extra tijd*

-> *Examenspreiding*

-> *Schriftelijke voorbereiding bij een mondeling examen*

TIJDENS HOORCOLLEGE

- Duidelijke en heldere structuur
- Kaderen waar we zitten in de cursus (vorige les/volgende les)
- Belangrijke instructies schriftelijk weergeven (op bord/blackboard)
- Ev: lessen opnemen, zodat studenten dit kunnen herbekijken. (cfr vermoeidheid)

Communicatie:

- liever niet: rechtstreeks aanspreken in aula geeft spanning (cfr verwachtingen/eerdere ervaringen)
- te veel: duidelijk met student bespreken.

CONCLUSIE

->Spectrum

->Uitdaging

->Mensen

mijn autisme is een smal randje zichtbaar
als het goed gaat
mijn autisme is overduidelijk
als het slecht gaat

slecht is het als alles tegelijk op me af komt
een veelvoud taken, zintuiglijke prikkels, informatie of mensenmassa
nieuw is moeilijk maar niet ongewenst
omdat autisme een vijfvoud aan prikkelbeleving is
ben ik sneller dan gemiddeld overprikkeld
want de hoofdzaak is niet meteen zichtbaar in duizend details

goed gaat het als de wereld voorspelbaar wordt
daar werk ik zelf aan voor het deel dat ik in de hand heb
kunnen kiezen is vrijheid, licht en lucht
kiezen voor de buitenste rij van een volle theaterzaal
kiezen om me even af te zonderen op een feestje
kiezen voor bedenktijd
ruimte krijgen is luxe en noodzaak
ruimte voor mijn tegenvoorstel
luxe is ook iemand die me een spiegel voorhoudt
voor de keren van verloren verbinding met mezelf

ik ontwikkel denkpatronen zoals wolkentypes
op onderzoek naar mijn ideale leefklimaat